

Dag van de publieke sector La journée du secteur public

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

**Gecoördineerde audit in het
Brussels Hoofdstedelijk
Gewest**

**L'audit coordonné dans la
Région Bruxelles Capital**

Wetgevend kader

Actuele wetgeving:

- Organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle, evenals zijn diverse uitvoeringsbesluiten;

Dit wetgevend kader wordt herzien. Het gevolg van deze herziening zal zijn dat het begrip single audit of geïntegreerde audit zal geïntroduceerd worden.

Gecoördineerde audit

Gecoördineerde audit (Single audit) wordt als volgt gedefinieerd: **één enkel auditmodel** voor de overheid behorende tot het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waarbij elk controleniveau voortbouwt op het voorgaande, met als doel de last voor de gecontroleerde te verminderen en de kwaliteit van de audit op te voeren, maar zonder de onafhankelijkheid van de betrokken auditororganen te ondergraven.

Voordelen:

- het vermijden van overlappingsen en lacunes in de controle;
- verminderde controlelast voor de geauditeerde;
- Verbreding van de focus van de audit.
- Kostenefficiëntie van de audits verhogen

Gecoördineerde audit

Hoe?

- Elke controleactor bouwt daarbij voort op de werkzaamheden verricht door andere actoren die eerder in de controlecascade optreden.
- Voorafgaand aan de controle stemmen de controle-actoren hun werkzaamheden zoveel mogelijk op elkaar af (planning, aanpak, risico-analyse, inhoud van de controle, ...)

Gecoördineerde audit

De geconsolideerde rekeningen van de deelstaatoverheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt voorgelegd voor certificering aan het Rekenhof. Bij toepassing van het principe van geïntegreerde audit of single audit zal het Rekenhof optreden als groepsauditor.

Als **groepsauditor** kan het Rekenhof zijn financiële controles organiseren overeenkomstig de auditstandaard ISA 600 *“bijzondere overwegingen – controles van financiële overzichten van een groep (inclusief de werkzaamheden van auditors van groepsonderdelen)*

De bedrijfsrevisor past bij zijn rekeningencontrole de internationale controlestandaarden (International Standards on Auditing of ISA's) toe.

- De bedrijfsrevisor rapporteert over de uitvoering van zijn werkzaamheden aan de groepsauditor en dit volgens de afspraken gemaakt in de **afsprakennota**.
- Geïntegreerde audit versus samenwerking binnen een college van commissarissen

Belangrijke factoren

Het Rekenhof dient aangesteld te worden als groepsauditor (cfr. ISSAI 1600).

De bedrijfsrevisor past bij zijn controles van de rekeningen en de begrotingsuitvoeringen van de betrokken ABI de internationale controlestandaarden IFAC-ISA's toe, en houdt rekening met het referentiekader opgelegd door de regelgeving van toepassing op deze ABI.

De certificeringsopdracht van de bedrijfsrevisor moet ruimer zijn dan deze voorzien in het Wetboek van vennootschappen. De begrotingsuitvoering en de ESR-rapportering moeten eveneens in de scope van de opdracht opgenomen worden.

Open communicatie tussen de controle-actoren onderling is essentieel (zie verder)

Actieve rol van BFB inzake de boekhouding van de gewestelijke entiteit (zie verder)

Boekhoudkundig kader (zie verder)

Huidige tekortkomingen (zie verder)

Open communicatie tussen de controle-actoren

- Opheffing **beroepsgeheim** t.o.v. het Rekenhof
- Jaarlijkse **afsprakennota**
- Minstens 2 overlegmomenten (formeel)
  - Planningsfase – single audit planningsmeeting
  - Closingmeeting
- Informele contacten
- Centraal permanent dossier – algemene info over de controle actoren
- Afwijkende standpunten
- Gezamenlijk platform voor het uitwisselen van informatie met de klant

Actieve rol van BFB

- Opheffing beroepsgeheim t.o.v. het Rekenhof
- Uitnodiging BFB exit-meetings
- Bijzondere aandachtspunten worden aan Rekenhof en bedrijfsrevisoren gemeld
- Accounting manual
- Consistentie waarderingsregels op niveau ABI > geconsolideerde algemene rekening
- Rapporteringsinstructies
- Rapporteringspakket

Actieve rol van BFB

- Leesbevoegdheid boekhoudsystemen door de controle-actoren
- Per ABI een permanent dossier: algemeen en vertrouwelijk luik
- Doorsturen van de rekeningen en aanvullende info via een sharepoint of een gemeenschappelijke mailbox > deadline
- Volledigheid en uniformiteit rekeningen nagaan

Afsprakennota

- Een afsprakennota is nog niet beschikbaar, maar het opstellen van deze afsprakennota is een van de acties voor de komende maanden.
- Een afsprakennota formaliseert afspraken tussen de verschillende controle-actoren die bij de rechtspersonen binnen de consolidatiekring van het BHG (ABI's 2)
  - Departement Financiën & Begroting;
  - Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren;
  - Het Rekenhof.

Afsprakennota

- Werkzaamheden worden op elkaar afgestemd → vermijden van dubbel werk, verminderen controlelast en de kostefficiëntie van de audits te verhogen.
- Concreet:
  - Informatie-uitwisseling inzake strategie en planning
  - Monitoring en risicoanalyse
  - Rapportering
  - Controlemethodieken
  - ...

Materialiteit

Definitie:

- afwijkingen, met inbegrip van weglatingen, afzonderlijk of gezamenlijk, worden van materieel belang geacht indien daarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij **een invloed zullen hebben op de economische beslissingen** die gebruikers op basis van de financiële overzichten nemen

- ISA 600 en ISA 320
- Groepsmaterialiteit wordt bepaald door de groepsauditor.
- Groepsmaterialiteit wordt vertaald naar de verschillende entiteiten →
Indien de materialiteit van de bedrijfsrevisor hoger is, moet hij deze
aanpassen naar de materialiteit gecommuniceerd door de groepsauditor
(=Rekenhof)

- Het ontwerp van OOBBC voorziet het opheffen van het beroepsgeheim ten aanzien van de verschillende betrokken controle-actoren voor wat betreft:
  - Werkdocumenten van de bedrijfsrevisor
  - Informatie m.b.t auditstrategie en planning, monitoring, analyse van de risico's
  - ..

Tijdschema rekeningen en controle

De Minister van Financiën en Begroting, het Rekenhof en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren bepalen in overleg het tijdschema voor de controle van de algemene rekeningen van de ABI's 2, zodat het Rekenhof binnen de in deze ordonnantie vastgestelde termijnen verslag kan uitbrengen aan het Parlement.

Tijdschema rekeningen en controle

Datum	Gewestelijke entiteit	Diensten van de Regering	ABI's 1	ABI's 2
28/02	N.V.T.	Benodigde documenten voor de opstelling van de algemene rekening aan de boekhouder van diensten van de Regering bezorgen		
30/04	N.V.T.	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene rekening wordt opgesteld - Bezorgd door de gewestelijke boekhouder aan Minister van F&B, ter voorlegging aan de Regering én aan de gewestelijke boekhouder ter consolidering 	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene rekening wordt opgesteld - Goedgekeurd door directieorgaan - Bezorgd door boekhouder ABI 1 aan de gewestelijke boekhouder - Bezorgd door de leidende ambtenaren ter voorlegging aan de Regering (bevoegde ministers) 	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene rekening wordt opgesteld en gecertificeerd door een gemandateerde bedrijfsrevisor - Goedgekeurd door bestuursorgaan van ABI 2 - Bezorgd door boekhouder ABI 2 aan de gewestelijke boekhouder
31/05	N.V.T.	<ul style="list-style-type: none"> - Goedkeuring door de Regering - Bezorgd door boekhouder van diensten van de Regering aan gewestelijke boekhouder - Bezorgd door Minister F&B aan het Rekenhof ter certificering 	<ul style="list-style-type: none"> - Goedkeuring door de Regering - Bezorgd door bevoegde ministers aan boekhouder ABI 1, gewestelijke boekhouder en aan het Rekenhof ter certificering 	<ul style="list-style-type: none"> - Bezorgd door de leidende ambtenaren van ABI 2 over aan bevoegde minister(s) en het Rekenhof
31/08		<ul style="list-style-type: none"> - Algemene rekening wordt opgesteld - Bezorgd door de gewestelijke boekhouder aan Minister van F&B, ter voorlegging aan de Regering 	N.V.T.	
20/09		<ul style="list-style-type: none"> - Goedkeuring door de Regering - Aan het Rekenhof ter certificering 	N.V.T.	
31/10		Rekenhof bezorgt certificering aan het Parlement		Rekenhof bezorgt zijn opmerkingen aan het Parlement

Boekhoudkundig kader en referentiekader

- OOBBC
- Uitvoeringsbesluiten
- Accounting manual
- Rapporteringsinstructies
  - Interpretatie verschillen vermijden zowel op niveau van de ABI's, BFB en de controle actoren
- Adviescommissie? Activering?

Huidige tekortkomingen

- De **aanrekenregels** van de OOBBC en de uitvoeringsbesluiten garanderen niet altijd dat ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het boekjaar waarin de verrichting heeft plaats gehad $\neq$ economische realiteit;
  - De aanrekening volgens het **vastgesteld recht** in de algemene rekening garandeert niet altijd dat uitgaven aan de juiste periode worden toegerekend (bv. de aanrekening van subsidies, vorderingsstaten van projecten, ...).
  - Doordat er geen vastleggingen meer kunnen worden genomen in januari X+1 kunnen uitgaven met een gelijktijdige vastlegging in januari X+1 niet meer worden aangerekend aan het jaar X
  - Alle transacties die zijn geboekt na 1 februari X+1 maken volgens de OOBBC deel uit van een volgend boekjaar ondanks de periode waarop ze betrekking hebben

Huidige tekortkomingen

Diverse uitvoeringsbesluiten van de OOBBC wachten nog altijd op goedkeuring:

- een besluit dat de modaliteiten bepaalt voor de vaststelling van de rechten (artikel 37), in het bijzonder van de ontvangsten;
- een besluit dat de vorm en de inhoud preciseert van de bijlage bij de jaarrekening (artikel 61). Dat besluit beïnvloedt rechtstreeks de mate van nauwkeurigheid van de boekhouding en de transparantie die van de geconsolideerde entiteiten worden geëist;
- een besluit over de verantwoordingsstukken (artikel 40);
- een besluit dat de modaliteiten preciseert voor het bijhouden en bewaren van de boeken en journalen (artikel 41);

Huidige tekortkomingen

Diverse uitvoeringsbesluiten van de OOBBC wachten nog altijd op goedkeuring:

- een besluit dat de procedure preciseert als de controleurs van de vastleggingen en de vereffeningen een vastleggings- of vereffeningvisum weigeren (artikel 74);
- een besluit dat de interne audit in heel de gewestelijke entiteit regelt (artikel 78);
- een besluit dat de vorm en de inhoud bepaalt van de inventaris van het onroerend vermogen van het gewest (artikel 105).

Huidige tekortkomingen

- Genormaliseerde boekhoudplan (GBP) volgens KB Boekhoudplan
  - De meeste ABI's > MAR
  - Geen strikte toepassing van de budgettaire jaarafgrenzing
    - SAP > geen kredietoverschrijdingen > schulden doorschuiven naar een volgend boekjaar